

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strōwja ce
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoj mócny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čserbske njedželske łopjeno

W Budyšchinje

23. haprleje 1933

Baužen

Njedžela Quasimodogeniti.

Jan. 20, 24—29.

Jutry žu nimo a nowe žiwjenje dyrbi mjes nami być. Jako nowonarodženi dyrbitny žo šažo sacžuwacž. Wschitke čžemne mróćjele hrěcha a srudobny, nudy a žmjerče dyrba ja naž pschewinjene być. Ale njeje pschi wschěm kražnym žwětle, kotrež je Bože žłowo ł jutram nam pschijnježł, čžemne we naž woštało? Sacž móža wschitžy ł wulkim wježelom žobu spěwacž: „Bohu budž džal, kiž nam je dobyće dať psches najšeho Anjesa Jesom Khrysta!“ Horjestanjeny Sbožnik tym žwójim najkražnišči dar pschijnježe: to je měr. Měr je wón w žalostnym bėdženju ł čžemnymi mozami sraženje wudobyl. To je myto jeho žiwjenja a křiwoneje žmjerče.

Bo měrje žebi njelicžomne wutrobny žadaja, kiž žu w njeměrje a srudobje; tež po tamnym měrje, kotryž hišče dale žaha hacž žwět a čžaf, kotryž njemóže žana móž na semi sražecž. Ale hacž runje njelicžomni žebi po tajtim měrje žadaja, žon nimaja. Dwě dušchi stej w jich wutrobje: Žena čže wěrjeć, druha njemóže wěrjeć.

Tajki čžłowjeł bėšče Thomáš. W jeho wutrobje bėšče čžemnosć, w jeho dušchi bėšče dwělowanje, a tohodla njemóžešče do horjestanjeneho wěrjeć, doniž tón Anjes žam kóžde dwělowanje njestłoneži.

Thomáš pał njebėšče jedyn ł tyč, kiž žo žwojeho dwělowanja křwala a žebi myšla, žo by žnanijo wulkeho rošoma było, hdyž dwěluja, abo kotrymž je žyle njewažne, žo wěry nimaja, kiž njepytaja ł dwělowanja ł wěrje pschincž. Ně, jeho bo-li, žo dwěluje, wón žebi ł žylej wutrobu po wěrje žada, pschetož je žwojeho mištra jara lubowať. Jako Žesuf do Žerusalema ł žmjerčzi džěšče, džěšče Thomáš: „Čžehimny tež žobu, žo bychmy ł nim wumřeli!“ Ale tón Anjes je wumřel, a Thomáš njeje mohl žwoje žłowo dopjelnicž. Nětk je wón srud-

ny a dyrbi žam być w žwojej bolosćzi a žo wot druhich dželi. Žich žwědženje njeje jemu došć.

Nětko čžłowjełow jenož na to myšli, ščtož žu pocžerpili, a dopomnjenje na to jim wschitke wježele a kóždu nadžiju bjerje. W Božim skutkowanju jenož njeprawdosć spóšnawaja. Wuhóřknjeny čžłowjeł njemóže wěrjeć, wón dwěluje, pschetož njeje ł Bohom ani ł čžłowjełami spokojom. Pschi wschěm šjew jenju Boha w štwórbje a žwědomju tola do njeho njewěri, njemóže wupucž ł dwělowanja namaćacž. Wschitko, ščtož wón widži, žlyšči a čžita, jeho w dwělowanju wobkřwaca. Žodarmo je kóžda próža, jeho se žłowami pschěžwědžicž abo wróćo dobyć. Tak bėšče temu tež pola Thomáša. Čžłowjeł, kotryž dwěluje, njemóženy ł wěrje pschijnješć psches knihi, nowiny, žłowa. To móže jenož jene: to je Bože žłowo. Bože žłowo je žive, čžłowski žłowo je mowe. Hdyž dwělowanje žo pschibližuje, wšni Bože žłowo, dži kěmšči: Bože žłowo dwělowanje pschewinje. Čžłowo teho Anjesa tebe ł měrje pschijnježe kaž Thomáša.

Dwělowanje je strašna wěž! Žesuf praji: „Dokelž žu mje widžal, Thomášo, wěriscž ty. Sbožni žu čži, kiž njewidža a wschaf wěrja!“ Č dwělowanja ščonežnje njewěra wurošče. Jenož tohodla, žo žo tón Anjes nad nimi žmili, bė wón wumóženy.

Čžłowjełowo dwělowanje njewotštronja. Čžim bóle žo čžłowjeł jemu poda, čžim žlubšcho do njeho pschindže. A kajki wulki strach w dwělowanju leži! Kóždy dwělowať čže Bohu přjódkřiwacž, ł kajkim wuměnenjom čže do njeho wěrjeć: „Hdyž ty mi to abo tamne čžiniš, potom čžu do tebe wěrjeć.“ Ale hdyž Bóh to njecžini? Hdyž po žwojej woli njecžini?

Šlaj, žwjate njeje žane dwělowanje, šbožny njeje žadny dwělowať. Sbožni žu čži, kiž njewidža a wschaf wěrja. Bėda tym, kiž nochzedža pšnacž a Božu ruku wróćo štorčža. Šprawně dušče tón Anjes pschijimuje, da jim drje žłowa křostanja

šlyšecy, ale wón da ƚo derje radzicę tym sprawnym a wobarnuje tych pobožnych. Šbóždy, kiž s prawdy je, pošlucha na jeho hłóš. Tohodla měj došč na jeho ƚowje, s kotrehož šhoni dušcha pšchezo sažo jeho blisťosć a pomoz. A hdyž jeho wo móz a pomoz prošyš, potom budžyš tež kaž Thomasz wujnacę móz: „Mój Knježe a mój Božo!“ a ƚy mēr sa dušchu namakał.

Šamjeń!

Quasimodogeniti.

Bo ƚwoim hłóšu.
Jesuš moja nadžija.

S rowa krašnje horje stany!
We nim dušcha radošč ma,
W Jeho ruzy sapišany
S tym, tuž šmjercze czēmna nóz
Na mni nima žanu móz.

Wotewrjenu prošny roto
Wócžo wěry widži iasnje,
Jónu sańdže ƚylšow doł,
Wumoženje t nam dže krašne
Se wschej nusy wupomha
Wěrjazym wjetč žiwjenja!

Hdyž bē nimo poštny czaš.
Sesthadža nam jutrow ranje.
Jesuš sbudži s rowa naš,
Našche czēko srowa stanje!
Boža ƚwajata wschehomóz
Šahubi tež šmjercze nóz.

Kšchesczjiano, wješel ƚo
Šorjestacza Knjesoweho!
Šbóžnika tak šwěrneho
Džerž ƚo stajnje, lubuj jeho!
S zykej dušchu, s wutrobu
Kšwal tu lubosć Knjesowu!

Ludo Boži, wješel ƚo,
W Jesušu mašch šorjestacze!
Hdyž tu czašne sańdže wscho,
Nimo je wscho czēka tkacze,
Pšchekrašnjene s dušchu dže
Do wěczneje radošće!

Kšchesczjjanstwo, wješel ƚo:
Jesuš Kšrystuš s rowa stany!
Wopor Šsyna Božeho
Wotewri nam nutšhod rjany
Do wěczneje šbóžnosće
Sa wsche dušche wěrjaze!

„Jesuš mój Knjes žitwy je!“
Tak nětk wyšfa moja dušcha,
„Da mi wěczne žiwjenje!
Jemu džak, czesć, kšwalba ƚušcha!
Jeho ƚwajata sašlužba
Wotewri mi njebjęša!“

J. W.

Do šhule.

Do šhule dnrbjachu — w Šakškej — našchi małi hižo ƚriedu po jutrach. Tola, to nowe, šhtož ƚo stawa, stawa ƚo pšchede wschēm tež w šhuli, žadašche ƚebi podlěšenje proš-

ninow, a hałle jutije pónđjelu je nětk tutón wažny džej, wažny niz jenož sa našche džeczi, ně, tež sa našche ƚwójby a domy. A to tež hišće niz wscho! Wažny je wón sa zyky lud a kraj!

Pod nowymi, lěpšimi šnamjenjemi šteji po wjele lětach tutón wažny džej. Došpołne wótznokrajne a nabožne, kšchesczjjanške dnrbi tuto wufublanje džeczi byč, rajke po-

Prěni pošpnt s pjerom.

tajkim, kajkež je ƚebi je kóždy kšchesczjjan pšchezo pšchał, kajkež je tež našche łopjenko je pšchezo žadało a šastupowalo. Sa to mamy — kaž tež hewak — wěrnie džakowni byč tym nowym mozam, kotrež ƚu to šmóžnike a tež tym starym mozam, kotrež ƚo nejšbu nihdy wot tajkich žadanjow hnule a pšche wsche lěta pšchewróta a šhtož s nim pšchindže, kšchesczjjanšku wěru a kšchesczjjanšku šhulu šastupowale a žadale, a s tym wěšo wěrne wótznokrajne wufublanje džeczi a młodžiny.

S džakom t Bohu, kotryž je wscho pšchecziwne dał pšchewincę, a tohorunja s džakom němštemu kanžlerej, kiž móže — redaktor dnrbi tole hižo 18. haprleje pišacę — šchwórtk 20. haprleje ƚwoje narodniny ƚwjeczicę, powjedu šarschi ƚwoje džeczi do šhule. To nowe pał žada ƚebi, so tež nětk

doma wšchudzom so stawa wufublanje w nabožnym a wótzno-
trajnym duchu. A to žebi žada, so je zylje žiwjenje žwó-
by a doma křesćijanske; tak budže wono tež polne wótzno-
trajneje myšle. Do toho pak žkluša, so žu wšchitny doroz-
sczeni džěczom a młodzinje s pschikladom, s dobrym ewan-
gelskim pschikladom, so žo potajkim s domow a se žwójbom
wšcho šhubi, šchtož njeje ewangeliske, křesćijanske, so do
wšchěch domow a žwójbom šacžehnje wěrnny křesćijanski
ewangeliski duch, modleriski duch. Abo kajki smyžł by to hewat
mělo, so maja žo džěczy w šchuli modlicž, hdyž žo doma
starschi s nimi njemodla? Ně, dofelž žo staršichski dom modli,
ma žo tež šchula modlicž! A staršichski dom žo modli, hdyž
je křesćijanski! a křesćijanski e modleriske domy a žwójbny
trjeba našch lud a kraj!

Tak chyzł Bóh tón Knjes džěczom, staršichim, žytemu
ludej hnadnje a bohacže žohnowacž tutón džen, tuto nowe
špocžinanje.

W Pruskej žu džěczy, kaž hagle nětkle žlyšchimy, hižo
1. haprleje do šchule šchle. Žim a jich staršichim placža našche
pschecža runje tak. So žu šapodžene, na tym je wina, so re-
daktor s Pruskeje pschemalo rosprawow a powěščow dozyla
dostawa, a tak tež tole cžaka dosčž njeshoni. Tajke něšchto
je wobžarowacž, hdyž tola ma našche kopjenko tež runje
w Pruskej telko žwěrnnych cžitarjow a cžitarčkow. So by tole
tež wot nětkla lěpje bylo.

Ša džěczy a staršichich tu štajimy, šchtož našch Handrij
Sejler špěwa:

Ma tebję, Jesu, hlada
Ta žyła džěczatkow,
Přichincž k tebi lubje žada
Do twojich njebjęžow.

Tuž daj, so přjedy snaja,
Šchtož ty naž wucžil žy,
A tak do Božoh' raju
Pucž ma bycz nam'fany.

Šaj, polni šwukliwoscže
Pucž bychmy pošnali,
A w psyche njewinoscže
Tež ponižnje jón šchli.

Křchizerjo.

We žwojim 15. cžikle pschepntuje „Katolski Božok“ po-
křad „Žutrownnych křchizerjow“. My Ewangelizny šajimujemy
žo tež ša tuto rjane křesćijanske wašchnje. Tohodla chžemy
tu wurěšk našpomnjeneho nastawka žem štajicž, kotryž nam
rosjašnja, ke kajtemu wušbytkkej je špižowacžel se žwojim
pschepntowanjom tutoho praschjenja dólchok. Wotpošawšchi
wšchelake jemu njepřchijomne wuložowanja, psiche wón:

Žo džęhnišchich pokrocžnych wušlědkach nowocžafneje
ludowědy móżemy žebi džęhka nimale jažny wobras wo
wuwicžu jutrowneho jęchanja ryžowacž. Šapocžatki jutrow-
neho jęchanja dyrbimy pytacž w blisťoscži džęhnišchije pschi-
cžiny jęchanja. Pschi tym žo wěšo njęžmęmny stróžicž, hdyž žo
hłubšcho šabłudžimy do póhanskich cžakžow našchich prawót-
žow. To, šchtož pschi tajkim pytanju namakamy, je jara pschi-
jomne a pschežwědcžaze.

Kaž je hižo we wšchelakich starnych trónikach dopokafane,
cžahachy našchi stari póhansžny přjedownizny na dnju 21. męř-
ža, na žwjedženju dohncžeriskeho nalěcža, po wžny a wokoło
žwojich polow, pschi tym wótšje špěwajo, wofajo a na wšche-
lakich najtrojach haru cžinjjo. Š haru a wofanjom męnjachy,

so móža šlych duchow s polow wotehnacž, se špěwanjom pač
bohowku „Šerpownizu“ wo žohnowanje pólnnych plodow
proščachy. Widžimy, so męjšche tajke jęchanje a cžahanje
wokoło polow hižo psched wjazny hacž tyžaz lętami hłubšchi
nabožinski smyžł. Hdyž žo nětko tež w Šerbach křesćjan-
stwo rospšchestrěwacše, wostajichy Šerbam tutón naložł,
podobnje kaž wšchelake druhe. (Křhodojny palenja, janške wo-
henje atd.) Wěšo njemęjšche wjazny smyžla póhanskim bohym
holdowacž, a tak dólta křchizerje-jęchanje nětko křesćijanski
ras psches žyrkej žamu. Křesćjanške šymbole: křchiz, horje-
štacže a křhohoje noščachy nětko jęcharjo žobu. W přęnich
cžakžach jęchachy žamo duchowni žobu. (Tak džęhka hiščcže
we Wostrowžu.)

Widžimy, so je křchizerje-jęchanje hižo jara štare a so
wuńdže s nabožinskih šacžucžow, so je žwjatocžna prošwa
wo žohnowanje pólnnych plodow.

Žyrkej a štat.

Narodniny němškeho kanžlerja žu ewangeliske krajne žyrkwoje
wožebje s modlitwu a s dobroproščenjnom wopomniše. Tak bę
tež šakša krajna žyrkej modlitwu a dobroproščenje ša njeho, kaž
dozyla ša němški kraj a jeho wjednikow ša druhi džęn jutrow po-
rucžika. A to, šchtož kóždy móže dokonjecž, a tež kóžda, ša nowe
wěrne šbožo wótzneho kraja a ša to, so by žo nam wono šdžerža-
to, je tež dale kóždy džęn modlenje a dobroproščenje we wěrje
ša wótzny kraj a jeho wjednikow.

Šessenska žyrkwinska wyschnosč je wo žwojim přęnim pože-
dženju po pschewrócže šjawne žlowo wosjemila. W nim praji
mjes druhim něhdže tole: „My žo džakujemy nowej němškej
wyschnosčji, jeje wjednistwu a našchej hessenskej wyschnosčji, so
žu wone pschezo šažo wušbęhnęle, so je póželstwo žyrkwie ša
štat a lud nušne a po prawom, so žu žo roščudnje k šažadam
křesćijanstwa wušnale, so žu wšchemu, šchtož je bjesbóžne, wóž-
nu pschipowědžile, a so žu žyrkwie šchit a prawo žwjatocžnje
pschilubile. Žyrkwina wyschnosč wola žwjatocžnje wšchěch, křž
žu s jeje wěry, so bychu pomhali, so by ewangelška žyrkej Še-
ssenskeje žwoje jej wot Boha porucžene póželstwo ša domišnu,
lud a wótzny kraj mohla dopjelnicž.

Wo šchčjuwanžach dyrbjachmy tu pschezo šažo pižacž; džęh-
ka štajny tu ras nawopak žlowo w u j e d n a n j a. Šo pi-
šche nationalištska litawška nowina „Nytas“, kotraž žo w nim
wožebje s praschjenjom mjeńšchinow šabęra: „So by žo macžęrna
ręcž mjes wobmjesowanja ša šrosunjenje mjes žobu trjebacž
žmęla, je najžwjecžišche naturiske prawo kóždeho ludoweho wot-
džęla a nadpad na macžęrnu ręcž je tak wjele kaž šnicženje tuto-
ho ludoweho wotdžęla.. Tajke njewušprawnišomne postupjenje by
bylo škutł namožny pschecžiwjo žwobodže, naturiskemu prawu a ša-
konju, pschetož našcha wuštawa rukuje ša žwobodne wužiwanje
macžęrneje ręcže. Prawo macžęrneje ręcže je dar Boži, a nišchto
njęžmę žebi šwěricž, žo jeho dólčacž. Dale ma kóždy wotdžęl luda
(Volksgruppe) prawo, žwoje po ražny a pokhadže wožebite wašch-
njo hajicž a špęchowacž. So bychu tole dozpile, trjebaja mjeń-
šchiny šwěščęnu kulturnu žwobodu. A tuta žwoboda je natur-
iske prawo kóždeho ludoweho wotdžęla.“ — Pschi wšchęm hinał
klinečazym je runje tajke žlowo šwježelaze a šapřhanja hódne.

Bajerška wyschnosč je šecže „Ernste Bibelforscher“ wšcho
škutłowanje w Bajerškej šakafala. Pschicžina tuteje šakajnje je,
so je tuta šetta jenož po šdacžu křesćijanska a so hromadže s
SPD a s KPD džęla ša nucženje a kaženje luda. Šomunizariški
kultusminister je šomunizariškeho šnutškwowneho ministra namo-
wjał, so by ša Bajeršku tuto šjednocženstwo dozyla šakafal a tež
wšcho roščęhjenje jeho pižmowštwu w Bajerškej šnjemóžnil. —

